

ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Ooststellingwerf

3 juni 2025

Per saldo persoonlijker

Independent Member of

PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aan de raad van de gemeente Ooststellingwerf
T.a.v. mevrouw A. Hensen, griffier
Postbus 38
8430 AA OOSTERWOLDE

Behandeld door: Erik Pot
Ons kenmerk: 2025.158
Datum: 3 juni 2025

Geachte leden van de Raad,

Hierbij ontvangt u de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 van uw organisatie alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring hebben wij gedateerd op 3 juni 2025.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen. Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om de gemeenteraad te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. H. Kuperus RA

→ Inhoudsopgave

→ Hoofdpijnen van onze controle

→ Bestuurlijke afhandeling en publicatie

→ Resultaat en weerstandsvermogen

→ Kernpunten van de controle

→ Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

→ Overige onderwerpen

→ Onafhankelijkheid gewaarborgd

→ Afsluiting

Inhoudsopgave

1. De hoofdlijnen van onze controle	4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie	6
3. Resultaat en weerstandsvermogen.....	7
4. Kernpunten van de controle	10
5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen.....	19
6. Overige onderwerpen	21
7. Onafhankelijkheid gewaarborgd	23
8. Afsluiting.....	24
Bijlage bij accountantsverslag 2024 gemeente Ooststellingwerf	25

1. De hoofdlijnen van onze controle

- Inhoudsopgave
- **Hoofdlijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring te verstrekken inzake de getrouwheid van de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook verklaren wij dat de specifieke uitkeringen die in de SiSa-bijlage zijn opgenomen getrouw en rechtmatig verantwoord zijn.
Resultaat 2024 en vermogenspositie	Over 2024 is een resultaat gerealiseerd van € 2,1 miljoen positief. Het resultaat over boekjaar 2024 is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde baten van € 99,5 miljoen en € 98,4 miljoen aan gerealiseerde lasten met daarnaast een reservermutatie van, per saldo, € 1,0 miljoen positief. Dit betekent dat u meer onttrokken heeft aan de reserves dan toegevoegd. Dit betekent dat het eigen vermogen ultimo 2024 uitkomt op € 42,8 miljoen (2023: € 41,7 miljoen). Vanuit uw eigen analyses blijkt dat er voldoende buffer aanwezig is voor het opvangen van de door u gedefinieerde risico's. U beoordeelt dat uw vermogenspositie voldoende is, maar dat de komende jaren door 'het ravijnjaar' uw financiële positie wel onder druk kan komen te staan. Voor de boekjaren 2025 tot en met 2027 worden negatieve resultaten verwacht en voor 2028 vooralsnog een kleine plus.
Controleverschillen	Wij hebben tijdens onze controle enkele bevindingen geconstateerd. Deze hebben wij opgenomen in hoofdstuk 4 en 5.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. In onze managementletter hebben wij onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing meer in detail beschreven. De hoofdlijn daarvan is dat de gemeente Ooststellingwerf de basiskwaliteit op orde heeft en de organisatie ook zelfkritisch kan zijn in de zoektocht naar verbeteringen.
Rechtmatigheidsverantwoording	Het college heeft, op basis van een voorgeschreven format, in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Het college heeft verklaard rechtmatig te hebben gehandeld. Het totaalbedrag van onrechtmatigheid bedraagt € 2,7 miljoen. Het college heeft de in de financiële verordening opgenomen, door de Raad vastgestelde, verantwoordingsgrens van € 3,1 miljoen gehanteerd. Het totaalbedrag van onrechtmatigheid blijft beneden de vastgestelde grens. Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. In 2024 heeft u onder andere de frauderisicoanalyse geactualiseerd en door het college laten vaststellen. Daarnaast heeft u ons bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik zijn gemeld. Wij hebben tijdens de controle tevens geen aanwijzingen verkregen dat er bij u sprake is van fraude dan wel misbruik of oneigenlijk gebruik.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Iedere jaarrekening bevat schattingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de waardering van vaste activa, (oninbare) vorderingen, voorzieningen en het afgrenzen van verplichtingen. Binnen de gemeente Ooststellingwerf hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het bepalen van de waardering van de grondexploitatie, de vorderingen en op de hoogte van de (onderhouds)voorzieningen. U heeft hier voldoende grip op en wij hebben vastgesteld dat de door het college gehanteerde schattingen redelijk, consistent en passend zijn.
Verantwoording specifieke uitkeringen	Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd met inachtneming van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole die hiervoor regels bevat. Er zijn naar aanleiding van de controle aanpassingen in de SiSa-bijlage doorgevoerd. Er resteren bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie voor specifieke uitkeringen overschrijden. Wel is geconstateerd dat voor een SiSa-regeling de vordering in de balans € 70.000 te laag is. Deze hebben wij in de foutevaluatie meegenomen.
Dataveiligheid en IT	Uw IT-omgeving vraagt steeds meer aandacht en krijgt die ook. De eisen die in de praktijk gesteld worden aan IT en dataveiligheid nemen nog steeds toe maar op alle fronten de norm halen is gelet op uw schaalgrootte uitdagend geworden. Mede door nieuwe regelgeving met betrekking tot data- en cyberbeveiliging vraagt dit om een actievere rol van zowel de gemeentelijke organisatie als van de Raad als toezichthouder. In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u overigens mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.
Verslaggeving en WNT	Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2024 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben daarnaast vastgesteld dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Ook hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de Wet normering topinkomens.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- **Bestuurlijke afhandeling en publicatie**
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit de volgende stappen: het college van burgemeester en wethouders behandelt in de betreffende vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening, en stelt de jaarstukken daarmee vervolgens op. Op dat moment ontstaan formeel de jaarstukken. De gemeenteraad behandelt vervolgens de jaarstukken en stelt deze vast. Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan de Raad en de vergadering waarin de vaststelling van de jaarstukken plaatsvindt. Mochten in de periode tot de vaststelling van de jaarrekening omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken de gemeente in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Openbaarmaking

Bij de jaarstukken hoort de controleverklaring die wij dateren op 3 juni 2025. Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief en mag niet worden gepubliceerd. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Deze mag openbaar gemaakt worden. Het is niet toegestaan de origineel getekende verklaring openbaar te maken.

Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Als wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken dit te herstellen, bijvoorbeeld door de jaarstukken van het internet af te halen, dan wel de fysieke verspreiding ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt openbaar gemaakt in de jaarrekening, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd blijft. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Als u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening"). Dit accountantsverslag brengen wij uit in een versie met en zonder handtekening. De versie zonder handtekening kan in het kader van de bestuurlijke behandeling worden verspreid. De versie met handtekening is alleen bestemd voor uw archief. Verspreiding daarvan is niet toegestaan.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

3. Resultaat en weerstandsvermogen

3.1 Resultaat 2024

U heeft het boekjaar 2024 afgesloten met een positief resultaat van € 2,1 miljoen. De begroting na wijziging liet een resultaat zien van € 0,9 miljoen negatief. Het positieve resultaat is als “gerealiseerd resultaat” afzonderlijk zichtbaar in de balans. De realisatie in 2024 is ten opzichte van de verwachtingen positief.

Het resultaat is het verschil tussen het totaal aan baten enerzijds (bij u over 2024 € 99,5 miljoen) en het totaal aan lasten (van € 98,4 miljoen). Het saldo van baten en lasten komt daarmee uit op € 1,1 miljoen positief. Daarnaast heeft uw raad goedkeuring verstrekt aan een aantal mutaties op de reserves. Het saldo van de dotaties en de onttrekkingen komt uit op € 1,0 miljoen. De som van het saldo van de baten en lasten van € 0,9 miljoen en deze mutaties van € 1,0 miljoen is het jaarrekeningresultaat 2024 en betreft afgerond € 2,1 miljoen positief.

Bij de analyse van uw positieve resultaat over 2024 blijkt dat de grootste nadelen ten opzichte van de actuele begroting zijn behaald op programma 0 bestuur en ondersteuning (€ 1,4 miljoen) en op programma 3 economie (€ 0,6 miljoen). De grootste voordelen zijn behaald op programma 5 sport, cultuur en recreatie (€ 0,4 miljoen) en programma 6 Sociaal Domein (€ 3,3 miljoen). In uw jaarstukken is in de resultaatanalyse en in de toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening (per programma) te zien hoe het resultaat tot stand is gekomen.

3.2 Vermogenspositie

De ontwikkeling van uw vermogenspositie hebben we in onderstaande tabel weergegeven in zowel een solvabiliteitspercentage als in een absoluut bedrag.

Door de positieve resultaten van de afgelopen jaren is er sprake geweest van een positieve vermogensontwikkeling. Hoewel het hebben van een stevige vermogenspositie niet uw primaire doelstelling is, heeft eigen vermogen ook een functie als financieringsmiddel voor activa en het genereren van liquiditeit voor transacties. Een minimumbuffer is dan ook wenselijk.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is uitgebreid ingegaan op de risico's die de gemeente signaleert en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit en het beschikbare weerstandsvermogen. Als gemeente streeft u ernaar om de impact van risico's te minimaliseren door voldoende buffers (weerstandsvermogen) te hebben om de mogelijke impact hiervan op te vangen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Door de gekwantificeerde risico's af te zetten tegen het aanwezige weerstandvermogen bepaalt u de mate waarin risico's worden afgedekt. U hebt de benodigde weerstandcapaciteit berekend op € 4,9 miljoen. De beschikbare weerstandcapaciteit bedraagt volgens uw berekening € 29,3 miljoen. Dit bestaat uit de algemene reserve ad € 27,1 miljoen en een deel van de bestemmingsreserves te weten € 2,2 miljoen. De rekenmethode voor het bepalen van de benodigde weerstandcapaciteit hebt u overigens ten opzichte van voorgaande jaren aangepast. Daarbij is het bodembedrag gewijzigd van een standaard bedrag van € 3,0 miljoen naar een percentage van 5% van de lasten. Voor niet kwantificeerbare risico's hebt u deze standaard ingedeeld in de risicoklasse klein, gemiddeld en groot en daar vervolgens vaste bedragen aan gekoppeld. Via deze methodiek komt u op de genoemde € 4,9 miljoen. Vermeldenswaardig is dat de risico's waarvoor verzekeringen zijn afgesloten of specifieke reserves of voorzieningen zijn gevormd, terecht, niet zijn meegewogen in het bepalen van het weerstandvermogen.

Ultimo 2023 berekende u op grond van de oude berekeningswijze een benodigd weerstandvermogen van € 2,7 miljoen. De beschikbare weerstandcapaciteit was ultimo 2023 berekend op € 30,1 miljoen. Ten opzichte van vorig jaar is er sprake van een toename van het benodigde weerstandvermogen van € 2,2 miljoen. Hoewel de basisgegevens door de nieuwe berekeningsmethodiek minder goed vergelijkbaar zijn, kan worden geconcludeerd dat de weerstandratio ultimo 2023 11,1 bedraagt en ultimo 2024 6,0.

U concludeert in de jaarrekening dat het aanwezige weerstandvermogen ruim voldoende is om de risico's af te dekken.

In het onderstaande overzicht vatten we uw vermogenspositie samen, zowel vanuit de balans als vanuit uw exploitatie (in € 1.000):

Vermogenspositie	Realisatie 2024	Realisatie 2023
Algemene reserve	32.334	29.724
Bestemmingsreserves	8.420	8.175
Gerealiseerd resultaat	2.118	3.857
Totaal eigen vermogen	42.872	41.756
Solvabiliteit in %	39	47

Het feit dat bij een toename van het eigen vermogen de solvabiliteit ten opzichte van 2023 is afgenomen komt doordat het balanstotaal per 31 december 2024 relatief sterk is toegenomen ten opzichte van het balanstotaal per 31 december 2023. Deze toename wordt op haar beurt vooral veroorzaakt door de toename van de vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer. Door het hogere balanstotaal is het relatieve aandeel van het eigen vermogen geringer.

Volgens de meerjarenprognose 2025-2028 zoals deze is opgenomen in de programmabegroting 2025 verwacht u voor 2025 tot en met 2027 (geringe) negatieve resultaten. In 2028 verwacht een (gering) positief resultaat.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Een bijzondere actualiteit is het positieve nieuws inzake de voorjaarsnota. Voor zover nu bekend gaat het om 400 miljoen euro in de algemene uitkering volgens de algemene maatstaven en 400 miljoen euro specifiek voor jeugdwet. Deze bedragen zijn structureel. Daarnaast is er voor 2026 en 2027 ongeveer 450 miljoen per jaar incidenteel. Structureel is er dus ongeveer 45 euro per inwoner beschikbaar maar dit is wel afhankelijk van de jeugd component. Wellicht dat het ravijn een beetje wordt opgevuld, maar het is hiermee zeker nog niet gedempt.

Hoewel de werkelijke effecten van het 'ravijnjaar' dus nog onzeker blijven, houdt u er in de begroting 2025-2028 rekening mee dat u financieel redelijk op koers blijft.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Kernpunten van de controle**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4. Kernpunten van de controle

4.1 Ons beeld van de gemeente Ooststellingwerf

In onze managementletter 2024 hebben we gemeld dat de basiskwaliteit van uw primaire processen van voldoende niveau is en voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Dat blijkt ook uit de resultaten van uw eigen interne controlewerkzaamheden.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds het boekjaar 2023 neemt u een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee wordt door het college verantwoording afgelegd over het naleven van de financiële afspraken binnen de gemeente. Wij hebben vastgesteld dat het college in rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening concludeert rechtmatig te hebben gehandeld. Dit betekent dat de door het college geconstateerde rechtmatigheidsbevindingen de verantwoordingsgrens niet hebben overschreden. De verantwoordingsgrens is door de Raad in de financiële verordening vastgesteld op 3% van de totale lasten en komt voor 2024 uit op afgerond € 3,1 miljoen.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. De drie relevante criteria waarover in de rechtmatigheidsverantwoording wordt verantwoord zijn als volgt:

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden hebben onder andere betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsregels en het verstrekken van subsidies. Bij gemeente Ooststellingwerf is de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vastgelegd in het normenkader dat op 17 december 2024 door de raad is vastgesteld. Als de van toepassing zijnde voorwaarden niet zijn nageleefd, kan dit leiden tot een onrechtmatigheid.

Vanuit uw eigen interne controles zijn voor een bedrag van € 385.000 onrechtmatigheidsfouten gebleken, die betrekking hebben op het niet voldoen aan de aanbestedingswet. Wij hebben vastgesteld dat u de intern uitgevoerde controles met voldoende diepgang heeft uitgevoerd en dat u hierbij de juiste conclusies heeft getrokken.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium ziet toe op het budgetrecht van de Raad. Financiële handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten en de mutaties in de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium). De begroting is hiermee kaderstellend en afwijkingen hiervan zijn in principe onrechtmatig.

De Raad heeft een geactualiseerde financiële verordening 212 vastgesteld op 26 september 2023. Om rekening te houden met de aanscherping van het begrip 'begrotingsrechtmatigheid' zoals bekend gemaakt door de Commissie BBV in november 2023 en ook om nader te duiden wat wordt verstaan onder 'tijdige melding van begrotingsafwijkingen aan de Raad' is op 17 december 2024 door de Raad een toevoeging vastgesteld. Deze toevoeging (artikel 12, zesde lid) luidt:

Bij overschrijdingen van lasten of investeringskredieten en/of lagere of hogere baten op programmaniveau van meer dan € 25.000 dan begroot, is het uitgangspunt dat als de begroting niet tijdig is aangepast, dit als formeel onrechtmatig wordt beschouwd. Deze worden als rechtmatig aangemerkt als deze zijn toegelicht in de tussentijdse rapportage en/of de programmarekening en tellen niet mee voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Op basis hiervan heeft het college voor een bedrag van € 2,0 miljoen aan lastenoverschrijdingen op de programma's en een bedrag van € 0,3 miljoen als overschrijding van de investeringskredieten, dus totaal € 2,3 miljoen als onrechtmatig aangemerkt. Het college is trouwens van mening dat van de totale overschrijding een bedrag van € 2,0 miljoen als acceptabel kan worden aangemerkt, waardoor het saldo aan niet acceptabele begrotingsonrechtmatigheden € 0,3 miljoen bedraagt.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan wel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsmiddelen kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsmiddelen toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Gemeente Ooststellingwerf heeft op 17 oktober 2023 de Nota Misbruik & Oneigenlijk gebruik 2023-2027 vastgesteld. In 2024 is in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording een frauderisicoanalyse opgesteld. In deze analyse zijn de risico's misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) ook behandeld. De risico's zijn daarmee per proces in beeld gebracht en per proces is de kans en impact ingeschat. Verder hebt u vastgelegd welke beheersmaatregel de realisatie van het gesignaleerde risico voorkomt of mitigeert en welk team verantwoordelijk is voor de toepassing van de beheersmaatregel.

Vanuit uw eigen interne controles zijn geen onrechtmatigheidsfouten gebleken met het betrekking tot het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Wij hebben vastgesteld dat u de intern uitgevoerde werkzaamheden met voldoende diepgang heeft uitgevoerd en dat u hierbij de juiste conclusies heeft getrokken.

4.3 Rapporteren over fraude

Door maatschappelijke ontwikkelingen is er in toenemende mate aandacht voor fraudepreventie, maar ook op onderwerpen zoals corruptie, omkoping en (het bewust niet naleven van) wet- en regelgeving. Onder andere door de toenemende aandacht voor deze onderwerpen, wordt van organisaties steeds vaker gevraagd informatie te verstrekken over de visie, het beleid en het toezicht op integer handelen binnen alle teams van uw organisatie.

In 2024 heeft u uw intern opgestelde frauderisicoanalyse geactualiseerd. Dit vinden wij een goede zaak. Echter, wij adviseren u ook om de frauderisicoanalyse verder door te ontwikkelen naar een fraudebeheersplan. Wij hebben ook geconstateerd dat het rapporteren over de verrichte werkzaamheden en uitkomsten van fraude en/of misbruik en oneigenlijk gebruik nog in onvoldoende mate terugkomt in de planning & control cyclus. Daarmee is er geen solide basis voor uw eigen rapportage in de jaarrekening over frauderisico's en de getroffen maatregelen.

Vanuit onze eigen rol als accountant dienen wij ook een inschatting te maken van de frauderisico's, en gepaste werkzaamheden uit te voeren om te borgen dat er geen fraudes van materieel belang hebben plaatsgevonden. Onderdeel hiervan is het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt, wat bij iedere organisatie een risico is. In dit kader beoordelen wij interne processen, zoals (de totstandkoming van) schattingen, ongebruikelijke transacties buiten de normale bedrijfsvoering en onzakelijke transacties met verbonden partijen. Onze werkzaamheden zien onder andere toe op vaststellen dat prestaties geleverd zijn en de wijze waarop u dit zelf borgt, het naleven van het interne inkoopbeleid en voor u relevante aanbestedingsregels. Bepaalde delen van de opbrengstverantwoording kunnen ook onderdeel zijn hiervan.

Indien we aanwijzingen hebben van fraude communiceren wij dit met het bestuur. Indien fraude plaatsvindt in de top van de organisatie of als er niet voldoende herstelwerkzaamheden worden getroffen, zullen wij dit melden bij de externe toezichthouder.

Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van frauderisico's in de jaarrekening. Wij merken op dat onze controle niet primair gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controles hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is van materiële fraude.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.4 Grondexploitaties

Belangrijkste aandachtspunten waardering grondexploitaties

Als onderdeel van de controle van de waardering van de bouwgronden in exploitatie voeren wij een risicoanalyse uit ter bepaling van het risicoprofiel van de individuele grondexploitaties en de hiervoor bestaande kans op een materiële fout in de waardering ervan. Hierbij betrekken wij de huidige boekwaarde, het geprognostiseerde resultaat, de aard en omvang van de nog te realiseren baten en lasten alsmede ook het voortgangpercentage van het complex.

Actualisaties grondexploitaties

De balanswaarde van de voorraad gronden bedraagt ultimo 2024 € 1,5 miljoen, waar dat ultimo 2023 € 1,0 miljoen betrof. Er is overigens een verschil van € 0,2 miljoen tussen de waarde van de voorraad in de balans (€ 1,7 miljoen) en de toelichting op de balans (€ 1,5 miljoen). U hebt besloten om deze fout niet aan te passen. Wij hebben het verschil daarom meegenomen in de foutevaluatie.

In 2024 zijn twee nieuwe complexen door de Raad vastgesteld te weten 't Hooge II in Olderberkoop en Muldersveld in Makkinga. In 2024 zijn voor deze twee complexen voor circa € 0,9 miljoen kosten gemaakt. Voor Muldersveld wordt een verlies verwacht van € 0,2 miljoen. Dit verlies is terecht in 2024 geheel genomen. De balanswaardering voor de twee nieuwe complexen bestaat daarom uit de gemaakte kosten verminderd met de gevormde voorziening en komt daarmee uit op € 0,7 miljoen.

De totale balanswaarde van alle complexen samen betreft echter een relatief gering bedrag, zowel ten opzichte van het balanstotaal (1,4%) als ten opzichte van de totale baten van de gemeente (ongeveer 1,4%).

In uw plannen voor de toekomst geeft u aan dat in toekomstige complexen relatief veel sociale woningbouw of betaalbare koop zal worden gerealiseerd. Dit zal een drukkend effect hebben op het financiële resultaat van de complexen.

Het is onze rol en verantwoordelijkheid om op basis van de beschikbare informatie, documentatie en verwachtingen van betrokkenen een oordeel te vormen over uw balanswaardering. Deze balanspost is ondanks de relatief geringe omvang relevant voor de accountantscontrole vanwege de schattingselementen die een rol spelen bij het ramen van de nog te realiseren baten van € 5,7 miljoen en de te realiseren lasten van € 2,4 miljoen. De nog te realiseren baten en lasten vormen tezamen met de boekwaarde de basis voor de waardering in de jaarrekening, oftewel het resultaat van de projecten.

Vergunning en stikstofproblematiek

De laatste tijd wordt steeds meer gesproken over de haalbaarheid van nieuwbouwprojecten vanwege problemen met vergunningen (zoals stikstofproblematiek), netcongestie maar ook vanwege de gestegen bouwkosten en mogelijke onzekerheden met betrekking de renteontwikkeling. Daardoor worden in Nederland projecten op dit moment uitgesteld of afgeblazen. Wij adviseren u om naast het reeds ingerekende 'meest waarschijnlijke' scenario ook scenario's door te rekenen die op dit moment mogelijk minder waarschijnlijk lijken, maar wel een grote impact kunnen hebben.

Ondanks de benoemde inherente onzekerheden hebben wij vastgesteld dat de door het college opgenomen schattingen, en daarmee de balanswaardering per ultimo 2024, redelijk en passend zijn.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Vorbereidingskosten

Voor toekomstige complexen zijn gedurende de jaren 2022-2024 voorbereidingskosten gemaakt ten bedrage van € 0,7 miljoen. Deze zijn, in overeenstemming met regelgeving, opgenomen op de immateriële vaste activa. Bij opening van de betreffende complexen zullen deze kosten naar de grondexploitaties worden overgeheveld.

Tussentijdse winstneming

Voor alle grondexploitaties met een positief resultaat is de Percentage of Completion (POC) methode toegepast. Op basis van deze methode is in 2024 een tussentijdse winst van € 0,2 miljoen verantwoord.

Tot slot

De controle geeft ons verder geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

4.5 Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Naast ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants leiden de hogere inflatie, de energieprijzontwikkeling en de reactie van de deelnemende overheden hierop, tot een andere beoordeling van continuïteitsrisico's. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling.

Net als ten aanzien van het onderwerp fraude is ook rapportering in de controleverklaring over continuïteit met ingang van 2022 verplicht. Hoewel vanwege de wettelijke waarborgen feitelijke discontinuïteit van uw gemeente als geheel niet aan de orde is, kan onder omstandigheden de financiële positie wel aanleiding zijn tot het schrappen van taken of het afstoten van activa. Ook externe ontwikkelingen zoals inflatie en beschikbaarheid van personeel zijn van invloed op de manier waarop naar uw financiële positie gekeken wordt. In onze controleverklaring is meer informatie dan voorheen opgenomen over de continuïteitsbeoordeling die wij uitvoeren. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst.

U hebt in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing aangegeven dat er geen directe indicaties bestaan om op korte termijn taken of activiteiten te beëindigen en u bent van mening dat de continuïteit gezekerd is. Die conclusie kunnen wij onderschrijven.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.6 Verantwoording Specifieke uitkeringen

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingsdruk verstrekt het Rijk een groot aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit (SiSa), moeten worden verantwoord. De verantwoordingsgegevens voor deze regelingen worden opgenomen in de zogeheten SiSa-bijlage bij de jaarrekening. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de jaarrekening is de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 niet alleen van toepassing op de getrouwheid, maar ook op de rechtmatigheid van de in deze bijlage opgenomen bestedingen. In de SiSa-bijlage zijn vrijwel alleen financiële gegevens opgenomen.

De laatste jaren is het aantal SiSa regelingen dusdanig toegenomen, met de bijbehorende verantwoordingsdruk, dat het kabinet voornemens is het aantal specifieke uitkeringen drastisch te verminderen. Het aantal in de jaarrekening 2024 te verantwoorden specifieke uitkeringen van 26 (2023: 25) is iets hoger dan vorig jaar en daarmee is er nog altijd sprake van een stevige verantwoordingsdruk.

De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole. Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken beschreven en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SiSa-bijlage 2024 van de gemeente Ooststellingwerf die deze grenzen overschrijden. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

4.7 Het maken van schattingen

4.7.1 Schattingen: algemeen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.

Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiele vaste activa, onderhanden werk in de grondexploitaties, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.7.2 Schattingen: Voorzieningen

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Deze voorzieningen zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Wij hebben voor de relevante onderwerpen het schattingsproces beoordeeld en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Daarbij hebben specifieke aandacht voor mogelijke beïnvloeding door het management en stelselmatigheid.

Wij hebben specifiek aandacht gegeven aan de onderhoudsvoorzieningen. De aandacht ging met name uit naar de status van het nieuw vast te stellen accommodatiebeleid en de mogelijke keuze in accommodaties in relatie tot de huidige stand van de onderhoudsvoorzieningen voor deze accommodaties. In afwachting van het raadsbesluit over het accommodatiebeleid, zijn de nieuwe onderhoudsplannen nog niet vastgesteld en zijn de onderhoudsvoorzieningen in de jaarrekening nog gebaseerd op onderhoudsplannen die inmiddels ouders zijn dan vijf jaar. Het BBV schrijft voor dat deze situatie alleen toelaatbaar is als de Raad het (gemotiveerde) besluit heeft genomen de oude plannen nog te handhaven. Omdat het voorstelbaar lijkt dat nieuwe onderhoudsplannen stevig gaan afwijken van de huidige plannen, en daarmee ook het niveau van de voorzieningen, hebben wij dit intensief met u besproken.

Wij hebben met u afgestemd dat stand van de voorzieningen per 31 december 2024 voor nu gehandhaafd kan blijven onder de voorwaarden dat 2024 het laatste jaar is waarin de voorzieningen op grond van de oude onderhoudsplannen worden gewaardeerd, dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud en in de jaarrekening passende toelichtingen zijn opgenomen. Aan deze voorwaarden hebt u voldaan c.q. u hebt de toezegging gedaan dat hieraan voldaan gaat worden.

Uit onze werkzaamheden blijken verder geen tekortkomingen of aanwijzingen van beïnvloeding.

4.7.3 Schattingen: Methoden en backtesting

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Dat noemen we backtesting. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgekapt. Deze informatie kunt u vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren. Gemeente Ooststellingwerf heeft nog geen standaardwerkwijze om backtesting uit te voeren.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.8 Sociaal domein

4.8.1 Uitvoering PGB WMO en Jeugdwet door de SVB

Er is ten aanzien van de PGB's nog steeds sprake van "gedwongen winkelnering" voor gemeenten. De uitvoering van de PGB's geschiedt door de Sociale VerzekeringsBank (SVB). De controle op de uitvoering en de financiële verantwoording aan de gemeenten wordt gedaan door de interne accountant van de SVB. Bij de verantwoordingen over 2024 heeft deze accountantsdienst een verklaring met beperking afgegeven.

Hoewel de SVB de administratieve uitvoering van de PGB's verzorgt, doet zij zelf geen onderzoek naar de prestatielevering. Bestedingen uit hoofde van WMO en Jeugd (zowel ZiN als PGB) worden intern gecontroleerd op rechtmatigheid binnen de toewijzing. Dit is onderdeel van het reguliere controleplan. Daarnaast heeft de gemeente gericht cliëntonderzoek gedaan naar de prestatielevering. Daaruit komen geen onzekerheden die uitgaan boven onze rapporteringsgrens.

Omdat de gemeente deze eigen controles heeft uitgevoerd houdt dit per saldo in dat wij als accountant van de gemeente Ooststellingwerf kunnen uitgaan van de door de SVB gemelde projectie van de "meest waarschijnlijke fout" in de uitvoering zoals opgenomen in de projectiebrieven WMO en Jeugd. Bij de "meest waarschijnlijke fout" gaat het bij gemeente Ooststellingwerf om bedragen die onder de grens van onze rapporteringstolerantie liggen.

4.8.2 CAK verantwoordelijk voor de inning van de eigen bijdragen

In verschillende gevallen zijn de mensen aan wie ondersteuning wordt toegekend een eigen bijdrage verschuldigd. Stichting Centraal Administratie Kantoor AWBZ (CAK) is de instantie die de berekening en inning van de eigen bijdrage verzorgt en deze doorbetaalt aan de gemeente. Net als bij de uitvoering van de PGB's zijn gemeenten verplicht het CAK in te schakelen en heeft men niet de keuze om het zelf ter hand te nemen.

Gemeenten hebben geen inzicht in de berekening van de hoogte van de eigen bijdrage en kunnen daar dus ook geen verantwoordelijkheid voor dragen. Systeemtechnisch betekent dit dat gemeenten alleen verantwoordelijk zijn voor de aanmelding van cliënten bij het CAK. In de Kadernota rechtmatigheid is aangegeven dat de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdrage niet vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en daarmee ook niet onder de reikwijdte van uw rechtmatigheidsverantwoording.

Dat neemt niet weg dat de gemeente Ooststellingwerf wel zelf moet waarborgen dat cliënten zijn aangemeld bij het CAK. Hierop controleert u zelf. Uit ons werkzaamheden blijken geen tekortkomingen.

4.8.3 Jeugdwet en Wmo

Voor de daadwerkelijke uitvoering van de zorg heeft gemeente Ooststellingwerf zelf, dan wel samen met andere opdrachtgevers, tal van zorgaanbieders gecontracteerd om de feitelijke zorg te leveren. De gemeente verstrekt zorg op basis van door de gemeente zelf vast te stellen indicaties (Wmo), dan wel op basis van doorverwijzingen door daartoe bevoegde professionals (Jeugdwet). Er is uiteraard in de loop van het jaar het nodige contact tussen gemeente en zorgaanbieders, en tussen gemeente en cliënten, in belangrijke mate via elektronisch berichtenverkeer.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Intern worden controles uitgevoerd om de rechtmatigheid van de bestedingen en verstrekkingen uit hoofde van WMO en Jeugdwet vast te stellen. Als sluitstuk ontvangt de gemeente na afloop van het boekjaar van de zorgleveranciers productieverantwoordingen, waarbij boven een afgesproken grens een controleverklaring van de accountant van de zorgaanbieder vereist is. De gemeente analyseert de ontvangen verantwoordingen en controleverklaringen, legt verbanden met de eigen gemeentelijke administratie, klachtenregistraties, contacten met zorgaanbieders en cliënten en vormt zich op basis van het totaal van deze informatie een oordeel over de vraag of de zorg in voldoende mate is geleverd en daarmee de zorgkosten rechtmatig zijn betaald.

Wij hebben deze analyses van de gemeente beoordeeld en constateren dat als gevolg van administratieve verschillen en ontbrekende verantwoordingen van zorgaanbieders sprake is van onzekerheden tot een totaal van € 219.000. Dit ligt boven onze rapportagegrens en daarom nemen we dit bedrag mee in de evaluatie in hoofdstuk 5. Op basis van actuele informatie constateren wij dat de onderhanden werk positie “Jeugd resultaat gestuurde inkoop” uitkomt op een schuld van € 136.000, terwijl er als schatting van deze post een verplichting van € 29.000 is opgenomen. Het verschil van € 107.000 nemen wij mee als schattingsverschil in onze evaluatie in hoofdstuk 5.

4.8.4 Participatiewet

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de uitvoering van de Participatiewet brengen geen fouten en onzekerheden boven de rapporteringstoleranties naar voren. Noch ten aanzien van de dossiercontroles, noch ten aanzien van de baten, lasten en balansmutaties zijn er zaken geconstateerd die in dit verslag onder uw aandacht moeten worden gebracht. Onze bevindingen sluiten aan op de uitkomsten van de interne controle.

4.9 Balanstellingen

Volgens de balans bedraagt het totaal van de vlottende passiva € 15.400.000. Indien de onderliggende bedragen worden getotaliseerd dan komt dit uit op € 15.167.000. Het verschil bedraagt € 233.000. U hebt aangegeven dat het verschil wordt veroorzaakt door de rapportagemodule die momenteel door u wordt gebruikt. U hebt er voor gekozen deze post niet aan te passen om daarmee nieuwe verschillen te voorkomen. Wij hebben het verschil in de foutevaluatie meegenomen.

5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- **Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen**
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit". Tevens gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt neerwaarts afgerond € 1.030.000. Mochten wij niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van € 3.090.000. Ook de door de Raad vastgestelde verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording bedraagt 3%.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u € 51.500.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen in euro's	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
De balanswaardering van de voorraden is te hoog (zie paragraaf 4.4)	€ 182.000	-/- € 182.000	-/- € 182.000
Nog te betalen kosten en onderhanden werk jeugdzorg te laag opgenomen (zie paragraaf 4.8)	€ 107.000	-/- € 107.000	-/- € 107.000
De balans bevat met betrekking tot de vlottende passiva een foutieve telling (zie paragraaf 4.9)	€ 233.000	€ 233.000	€ 233.000
De vordering in de balans uit hoofde van SiSa-regeling M16 is te laag (zie hoofdstuk 1)	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Totaal verschillen getrouwheid	€ 452.000	€ 14.000	€ 14.000
Ontbreken productieverantwoording jeugd (zie paragraaf 4.8)	€ 219.000	NVT	NVT
Totaal onzekerheden getrouwheid	€ 219.000	NVT	NVT

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- [Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen](#)
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- **Overige onderwerpen**
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

6. Overige onderwerpen

6.1 Cybersecurity vraagt steeds meer aandacht, ook van de Raad

Organisaties zijn in toenemende mate afhankelijk van IT-systemen. Steeds vaker zijn er kleinere en grotere incidenten die aantonen dat veel organisaties kwetsbaar zijn voor cybersecurity-incidenten.

De van oorsprong Europese NIS2-richtlijn is bedoeld om organisaties weerbaarder te maken. De implementatie vindt in Nederland plaats door invoering van de Cyberbeveiligingswet. Gemeenten zijn in de cyberbeveiligingswet als essentiële sector aangemerkt. Dit betekent dat voor u het nemen van voldoende beveiligingsmaatregelen een wettelijke verplichting wordt.

De implementatie van NIS2 was initieel gepland in oktober 2024, maar mede door de complexiteit is de implementatie hiervan uitgesteld naar eind 2025.

Net als bij andere wet- en regelgeving heeft de Raad een toezichthoudende rol bij de naleving van de cyberbeveiligingswet, terwijl ook de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door overheden. Aanwijzingen, aanbevelingen en boetes behoren tot het handhavinginstrumentarium van de RDI.

In het kort betekent de cyberbeveiligingswet voor u dat, ten opzichte van de huidige regels, de zichtbaarheid en aantoonbaarheid van risicoanalyses, genomen maatregelen, de toetsing van de werking ervan en de rapportering daarover explicieter moet. Ook het invullen van alle verplichte rollen in de IT-governance is daar een onderdeel van. Kortom een planning en controlcyclus op het gebied van cybersecurity. Ook adequate rapporteringssystemen en incidentregistratie horen daarbij. De nieuwe wetgeving heeft overigens ook ketenwerking, dus u zult moeten nagaan of uw verbonden partijen adequaat invulling geven aan de voor hen geldende verplichtingen. Deze vorm van toezicht moet nog worden ingericht.

Versterking van het risicomanagement, verdere bewustwording en training zijn belangrijke elementen, net als een open (meld)cultuur als het gaat om incidenten, om de komende periode onder de aandacht te brengen. De Raad, als toezichthouder, moet zich afvragen of er voldoende kennis aanwezig is om dat toezicht effectief te kunnen invullen.

Tot slot vragen wij ook aandacht voor crisismanagement en crisiscommunicatie om dat in de praktijk veel (imago)schade juist ontstaat door de wijze waarop cyberincidenten aangepakt worden.

6.2 Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

6.3 Verantwoordelijkheden in het controleproces

In de controleverklaring wijzen wij op de verdeling van de verantwoordelijkheden van de gemeente Ooststellingwerf en de accountant in het controleproces.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het is, en dat beschrijven we ook in de controleverklaring, onze verantwoordelijkheid om de controle van deze jaarrekening uit te voeren met inachtneming van Nederlands recht, waaronder het besluit accountantscontrole decentrale overheden en uw eigen controleprotocol. Het voldoen aan gedragsnormen, waar onafhankelijkheid zoals in de vorige paragraaf een onderdeel van is, hoort daarbij.

Onze controle plannen wij zodanig dat we een redelijke mate van zekerheid bereiken dat de jaarrekening geen materiele onjuistheden bevat als gevolg van fouten of fraude. Doordat we werken met steekproeven en andere technieken, bestaat de kans dat fouten ondanks het naar behoren uitvoeren van de controle niet ontdekt worden.

Het is overigens de primaire verantwoordelijkheid van het college om, onder toezicht van de Raad, voldoende maatregelen te nemen om fouten en fraude te voorkomen. Daarbij hoort eveneens dat maatregelen ter opsporing in de organisatie worden getroffen. In onze controle besteden wij om die reden uitgebreid aandacht aan deze maatregelen en voeren wij zelf werkzaamheden uit op posten en stromen die, in zijn algemeenheid of bij u, meer dan gemiddeld risicovol zijn.

Dat betreft onder andere schattingsposten, correctieboekingen, memoriaalboekingen en de beoordeling van de zakelijkheid van (mogelijk) ongebruikelijke transacties.

Ter afsluiting van het controleproces verstrekt het college aan ons de bevestiging bij de jaarrekening. Hierin geeft het college aan dat zij alle door ons benodigde gegevens hebben verstrekt en dat de jaarrekening naar de laatste inzichten is opgemaakt. Wij hebben, behoudens de in hoofdstuk 5 opgenomen controleverschillen, geen specifieke elementen aan de bevestiging toegevoegd.

Wel hebben wij in de bevestiging bij de jaarrekening aandacht voor continuïteit van de organisatie en de activiteiten. Hoewel de continuïteit bij decentrale overheden door het Rijk gegarandeerd is, kunnen wel degelijk effecten in de jaarrekening ontstaan als gevolg van keuzes in de activiteiten van de gemeente. De toevoeging behelst de bevestiging dat daar bij u op dit moment geen sprake van is.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

7. Onafhankelijkheid gewaarborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO, is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Ooststellingwerf voldoende is gewaarborgd.

Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden. Wij hebben geen aanvullende opdrachten of andere controlewerkzaamheden uitgevoerd.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

8. Afsluiting

Dit jaar hebben wij voor het eerst de jaarrekeningcontrole van de gemeente Ooststellingwerf mogen uitvoeren. Het gehele controleproces hebben wij als prettig ervaren en wij bedanken de medewerkers van de gemeente Ooststellingwerf voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Bijlagen:

1. Tabel met bevindingen inzake de specifieke uitkeringen
2. Getekende controleverklaring
3. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
4. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2024 GEMEENTE OOSTSTELLINGWERF

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel inzake SiSa.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2024	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagproblematiek	NVT	NVT	NVT
BZK C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	NVT	NVT	NVT
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	NVT	NVT	NVT
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	NVT	NVT	NVT
OCW D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	NVT	NVT	NVT
lenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021 - 2027 (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
Prov. Fryslân lenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021 - 2027 (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
lenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022 - 2023	NVT	NVT	NVT
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2024	NVT	NVT	NVT
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	NVT	NVT	NVT

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

VWS H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	NVT	NVT	NVT
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	NVT	NVT	NVT
VWS H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023 - 2026 (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
VRO J9	Woningbouwimpuls	NVT	NVT	NVT
VRO J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
VRO J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	NVT	NVT	NVT
VRO J55	Aanpak energiearmoede	NVT	NVT	NVT
VRO J75B	Regiodeals 3 ^e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	NVT	NVT	NVT
KGK K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	NVT	NVT	NVT
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	NVT	NVT	NVT

Aspect controleverklaring	Oordeel
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	Goedkeurend
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen	Goedkeurend